

Dagboek 10 19 augustus 2016

Dit wordt onze laatste filmdag in Kg Cham. Sareth die even naar de markt is geweest, heeft een misstap gemaakt en heeft haar enkel verzwikt. Het doet heel erg pijn. We kopen ijs en koelen daarmee de pijnlijke plek. Dat wordt de hele dag stilzitten. Gelukkig kan ze nog praten, één van haar beste kwaliteiten.

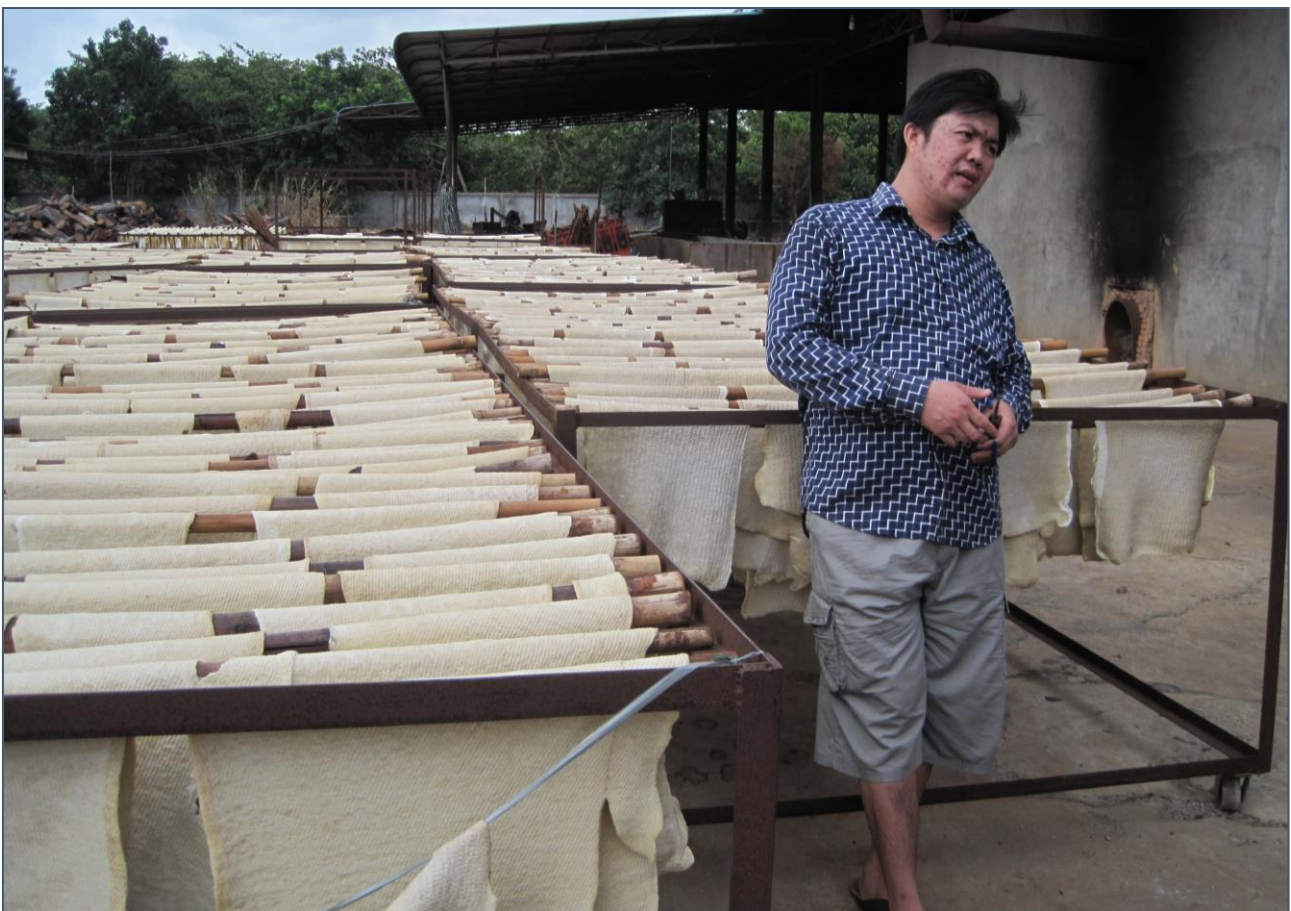
De filmploeg bezoekt een jongen van 22 jaar, wees, die een beroepsopleiding (€ 250) heeft gevolgd en daarna met een lening van Spie-en voor zichzelf is begonnen. Hij is kleermaker. Hij heeft een heel klein werkplaatsje/winkeltje waar hij zit te naaien.

We laten de filmploeg achter en trekken ons eigen plan vandaag. We gaan een paar Spie-en projecten bezoeken in Stung Trang.

Koy vertelt onderweg: De bossen in de omgeving waren na Pol Pot de plaatsen waar de Rode Khmer soldaten zich verborgen hielden. Pol Pot is verdreven door de Vietnamezen, die Cambodjanen aanstelden als politie in de chaos die was ontstaan. Ook Koy is op deze manier politie geworden. Op een dag werd hij tijdens een patrouille in de bossen gevangengenomen door de Rode Khmer soldaten. Die wilden hem berechten en riepen daarvoor dorpingen bij elkaar. Meestal waren de mensen niet zo gecharmeerd van politiemensen omdat die hen vaak benadeelden en geld of eten vroegen voor niet verleende diensten. Maar... de dorpingen namen het op voor Koy en spraken hem vrij! Er zat dus voor de Rode Khmer niets anders op dan hem vrij te laten. Maar toen Koy daarna zich weer meldde op het politiebureau vertrouwden ze hem niet. Want wie door de Rode Khmer werd vrijgesproken was verdacht. Drie maanden lang negeerden ze hem. Later toen hij christen werd (in 1987) was dat opnieuw verdacht. Want christendom werd sterk geassocieerd met Amerika. Koy was een CIA agent, dachten ze. Opnieuw werd hij gedegradeerd. Totdat men zag dat hij anders was, en als christen het goede zocht voor zijn medemens. Later kreeg hij meerdere keren de kans op een hogere rang, maar dat heeft hij steeds geweigerd: "Met een hoge rang is het onmogelijk om het werk voor Spie-en te doen. De mensen zouden mij niets meer durven te vragen."

Wij bezoeken een aidspatiënt en een vrouw die al drie keer een lening heeft gekregen van Spie-en. Ze is naaister en houdt ook kippen. Ook heeft ze een prachtige groentetuin met lange komkommer-achtige vruchten. Ze heeft steeds haar lening terugbetaald en het gaat nu goed met haar.

Spie-en bouwt dit jaar 2 scholen, één ervan ligt in dit district. De school is gefinancierd door [SSCR](#) in samenwerking met [Wilde Ganzen](#). Zij betaalden de materiaalkosten, het dorp betaalt het arbeidsloon voor de bouwlieden. Er wordt ook een toiletgebouwtje neergezet en er zullen speeltoestellen worden geplaatst. De hele school krijgt nieuwe schoolmeubels die lokaal worden gemaakt, en ook geven we een waterfilter voor elk klaslokaal. De bouw is al in april dit jaar begonnen, maar door de hevige regenval heeft de bouw een tijd stilgelegen. De school zou volgende week geopend worden en gefilmd door de filmploeg, maar dat gaat niet lukken. De school is nog lang niet klaar. De kinderen krijgen nu in een andere oude school les. En de jongste kinderen zitten in een oude schuur op het schoolterrein.

Ruwe latex wordt in lappen werd geperst. Ze hangen hier klaar om in de oven gedroogd te worden.

In deze buurt woont Koy's nichtje die samen met haar man een rubberplantage heeft en de rubber verwerkt tot lappen latex die ze proberen te verkopen. We hebben tijd om er even langs te gaan. De prijs van de rubber is een paar jaar geleden enorm gekelderd. Een kilogram rubber bracht in 2012 nog ruim 4 euro op, nu is dat nog maar 1 euro. Als zij de rubber aan een buitenlands bedrijf zouden verkopen, dan zouden ze een veel betere prijs krijgen. Dus wie een goede kwaliteit rubber voor een goede prijs zoekt, laat het ons weten. Wij sturen jullie door.

Het echtpaar heeft ook een peperplantage. Ze verbouwen de zwarte peperkorrels, waarvoor in de gouden eeuw de Nederlandse zeilschepen de lange reis naar het Verre Oosten trotseerden. Onderweg in de auto vertellen we een beetje trots over 'onze' zeevaarders en hoe het woord 'peperduur' is ontstaan.

Peperplantage

Peperkorrels, als ze zwart zijn worden ze geogst en gedroogd

We ontmoeten de anderen bij het lokale ziekenhuis, waar Felix opnieuw zijn wonden laat schoonmaken. Er is juist een gewonde man binnengebracht die onder het bloed zit. Er gebeuren hier heel veel ongelukken. Het is hier doodsoorzaak nr. 1, hoorden we onlangs.

En dan is het mooi geweest. Terug naar het hotel. Het is erg warm en iedereen is moe, vooral de filmers, maar ze zijn dik tevreden over vandaag. Wij zijn zeven dagen achtereen aan het werk geweest. Morgen terug naar Phnom Penh.

Zaterdag 20 augustus

Dachten we gisteravond dat we naar Phnom Penh zouden gaan, inmiddels zijn de plannen totaal gewijzigd. De filmploeg wil een interview houden met pastor Buth Nhorn, een collega van Koy. Buth Nhorn is een voormalig Rode Khmer soldaat en was als zodanig een vijand van Koy. Na de oorlog is Buth Nhorn christen geworden en nu zijn ze broeders in Christus. Een bijzonder verhaal dat de filmploeg wil vastleggen.

Omdat deze predikant in Siem Reap woont en niet veel tijd heeft, besluiten we om vandaag al naar Siem Reap te reizen en daar de filmploeg hun werk te laten doen.

Het woord 'flexibel' is dus vanmorgen het sleutelwoord. Flexibiliteit wordt allereerst van ons verwacht, wij dachten eindelijk een dag te kunnen uitrusten, maar moeten nu nog drie dagen door. En zeker ook van de Cambodjanen, die op stel en sprong van alles moeten regelen. Maar zij zijn uiterst flexibel. En binnen de kortste keren zijn we al op weg naar Siem Reap, de stad met de beroemde Angkor Wat tempels.

Onderweg is er natuurlijk van alles te zien, er wordt gefilmd bij het ambok stampen: gepofte rijst wordt plat gestampt en smaakt lekker met een banaan. Heel voedzaam. Ook zien we de waterbuffels en allerlei andere Cambodjaanse plaatjes die natuurlijk door de filmers worden vastgelegd.

Om 5 uur rijden we Siem Reap binnen. Koy heeft onderweg een guesthouse geregeld. We krijgen korting omdat we een goede doelen organisatie zijn. En 's avonds krijgen we tijdens het eten prachtige Cambodjaanse traditionele dansen te zien. We hebben pastor Buth Nhorn ook uitgenodigd zodat de filmploeg alvast een oriënterend gesprek met hem kan voeren. Morgenvroeg gaan we bij hem naar de kerk. En daarna zullen ze hem interviewen.

Onderweg naar Siem Reap wordt ambok gemaakt. Rijstkorrels worden gepoft en platgestampt.